

DEPREMLERİN AFETE DÖNÜŞMESİNİ ENGELLEMEDE MAHALLELİLERLE ELELE

SORUN:

Topraklarının %75'i deprem bölgesinde yer alan ülkemizde, afetle mücadele aşamaları olan risk azaltma, hazırlık, müdahale ve iyileştirme mahalleliler tarafından yapılamadığı için afete hazırlıkta geri kalmakta ve hayatta kalabilecek insanlarımızı kaybetmekteyiz.

Çiğ düşen dağı, taşan nehri, ormandaki yangın riskini en iyi orada yaşayan halk bilir. Bu kayıp ve acıların yaşanmaması için gerekli hazırlıkları en kolay bölge insanı yapabilir. Yaşanılan felaketlerden sonra ilk müdahaleleri ve ardından gelecek iyileştirme çalışmalarını bölge insanından daha iyi yapabilecek kimse yoktur. Bu çalışmaların, afet konusunda eğitilmiş bölge halkının önderliğinde yürütülmesinin, afeti yaşayan bütün vatandaşların, afetin yaralarının sarılmasında büyük etkisi olduğu biliniyor.

İnsanlarımızın can ve mal güvenliğini sağlamak devletimizin görevidir. Ancak, 21. yüzyılda yaşanan felaketlerin boyutu, dünyanın en gelişmiş ülkelerinin bile, afetler sırasında vatandaşlarının can ve mal güvenliğini sağlamak için vatandaşlarıyla birlikte çalışmak zorunda oldu ortaya koyuyor. Afet müdahale ve iyileştirme çalışmaları konusunda iyi eğitilmiş mahallelilerin sorunların çözülmesinde en önemli kaynak olduğuna inanıyoruz. Yerel potansiyel boşuna harcanmamalı, mahalle gönüllüleri yaygınlaştırılmalı ve birlikte çalışmak için özendirilmelidirler.

Bütün ülkelerin vatandaşlarını mahalli ölçekte **risk azaltma**, afetlere **hazırlık- ilk müdahale ve iyileştirme** konularında desteklemeleri artık çağımızın bir zorunluluğudur.

MAHALLEDE AFET GÖNÜLLÜLERİ NEDEN ÖNEMLİ?:

99 depreminden sonra, ülkemizde özellikle arama kurtarma alanında büyük gelişmeler sağlandı. Afet ve Acil Durum Müdürlükleri ve İtfaiye Teşkilatı gibi kurumların kapasiteleri arttırıldı ve gönüllü arama kurtarma ekiplerine önemli koordinasyon destekleri verildi. Ancak, bizim ülkemizde de olduğu gibi, dünyada yaşanan bütün depremler gösteriyor ki, afet sonrası yapılan ilk müdahaleler bölgede yaşayan vatandaşlar tarafından gerçekleştiriliyor. (istatistik, Kocaeli ve Van).

Afet yönetiminde yerel kapasiteden tam anlamıyla yararlanılmadığı için kayıplarımız katlanarak artıyor, insanlarımız ölüyor. Hem 1999 Marmara hem de yakın zamanda yaşadığımız Van depremlerinde yapısal ve yapısal olmayan tedbirlerin alınmamış olması, ilk müdahale kapasitesinin geliştirilmemiş olması ve (belki de her şeyden önemlisi) bölge halkının afetlere hazırlıklı olmaması, kayıplarımızın artmasına neden olmuştur.

Marmara depreminde ölen vatandaşlarımızın %5'i binaları yıkılmadığı halde sadece mobilyalarını depreme uygun şekilde düzenlememiş olduklarından yaşamlarını kaybettiler ve birçoğu hayatlarının geri kalanının engelli olarak yaşamaya mahkum oldu. Marmara depreminden 12 yıl sonra bile benzer durumların Van'da yaşanıyor olması afetlere halk düzeyinde yeterince hazırlanamadığımızın göstergesidir.

GEÇMİŞ DEPREM AFETLERİNDE MAHALLELERİN AFET GÖNÜLLÜLERİ OLSAYDI:

- Mahalle halkı afet bilincine sahip olurdu.
- Halk çürük binalara karşı gelir, sağlam binalarda oturmayı talep eder/ etme bilincine sahip olurdu.
- Vatandaşlar evlerini çok basit önlemlerle depreme güvenli hale getirebilirlerdi.
- Mahalleli ilk müdahaleyi daha etkili yapabilirler ve daha çok kişinin hayatını kurtarabilirlerdi.
- İlk yardım konusunda eğitim almış oldukları için, bölgeye gelen sağlık personelinin yükünü hafifletip, ağır yaralılara acil müdahaleyi kolaylaştırabilirlerdi.
- Mahallelerini en iyi onlar tanıdığı için:
  - o Dışarıdan gelen gönüllü ve profesyonel arama kurtarma ekiplerine doğru bilgileri ulaştırarak hızlı ve etkili bir kurtarma yapılmasını sağlayabilirlerdi.
  - o Bilgi kirliliğini engelleyebilirlerdi.
  - o Bölgeye gelen insani yardımların doğru yönlendirilmesine destek olur, Kızılay gibi kurumlara lojistik destek verebilirlerdi.
- İnsanlar normal hayatlarına çok daha kolay ve hızlı dönebilirlerdi.
- Yöre halkını koordine edip çözümün bir parçası haline getirebilir ve depremin psikolojik etkilerinden çok daha kolay sıyrılmalarına destek olurdu.

NE YAPILMALI?

Bireylerin depremlerden ve diğer bütün doğal ve insan kaynaklı afetlerden korunma ihtiyacının en temel insan hakkı olduğunu kabul edilerek bu bağlamda, yerel düzeyde halkın afetlere hazırlıklı olma ve afet risklerinin azaltılması konusunda gönüllü olarak inisiyatif koymas ve bu doğrultuda yapılacak çalışmalarda aktif rol alması gerekmektedir. Afet risklerinin azaltılması konusunda yerel düzeyde yapılacak çalışmalara halkın katılımının sağlanmasının bir demokrasi sorunudur. Bireyler ve topluluklar bu konuda yeterli duyarlılığa ve farkındalığa ulaşmak, kamu yönetimleri de bu katılımı kolaylaştıracak kanalları açmak zorundadır.

Mahallelerde örgütlü afet gönüllüğü yapılanmasının ülkemizde bir örneği Mahalle Afet Gönüllüleridir (MAG). MAG 2001 yılından başlayan ve halen faaliyetlerine birçok mahallede devam eden gerçek anlamda “bir afet yönetimi sivil toplumun katılımı” projesidir. Bu alanda geniş bir tecrübe ve bilgi birikimine sahiptir.

Mahallelerde Afet Gönüllüsü Sistemi Yaygınlaştırılmalı:

1. Ülkemizin afetlere maruz kalabilecek her köşesinde, halkın afetlerle baş edebilme kapasitesini arttırmak ve afet risklerinin azaltılması konusunda bilinçlenmesini ve aktif katılımını sağlamak üzere, yerel düzeyde çalışılarak örnekleri halihazırda başta İstanbul, Kocaeli, Yalova, Bursa ve İzmir illeri olmak üzere ülkemizin çeşitli bölgelerinde yüzün üzerinde mahallede var olan Mahalle Afet Gönüllüleri (www.mag.org.tr) veya benzer yapılanmanın daha yaygın ve etkin olarak hayata geçirilmesini ve sürdürülebilir kılınmasını afet yönetiminin temel unsurlarından biri olarak kabul etmenin,
2. Mahalle Afet Gönüllüleri de dahil olmak üzere, afetler konusunda çalışacak gönüllü yapılanmaların desteklenmesi, gönüllü haklarının korunması, kollanması, kişilerin gönüllü faaliyetleri nedeni ile uğrayabilecekleri mağduriyetlerin engellenmesi ve gönüllülüğün teşviki için yasa çıkarmak da dahil gerekli her türlü mevzuat düzenlemelerinin Türkiye Afet ve Acil Durum Başkanlığı koordinatörlüğünde gerçekleştirilmesini,
3. Mevcut afet ve acil durum sistemi içindeki akreditasyon uygulamasının bu Mahalle Afet Gönüllüleri türü yerel yapılanmaları da içine alacak şekilde Türkiye Afet ve Acil Durum Başkanlığı koordinatörlüğünde ve sivil toplum kuruluşları temsilcilerinin de katılımı ile tadil edilmesini,
4. İl Özel İdareleri ve Belediyelerin gönüllü yapılanmalarını teşvik etmeleri, eğitim, ekipman, lojistik konularında desteklemeleri için idari ve mali yapılanmalarını oluşturmalarını sağlamanın;

Gerekli olduğunu düşünüyor

Kent Konseyleri depremlerin afete dönüşmesini engellemenin yolunun mahalleden geçtiğine inanır. Konu, 1-7 Mart deprem haftası nedeni ile ilgili mercilerin değerlendirmesine sunulmuştur.